

Микола Возіанов

Смішний
ЗАЄЦЬ
2

*Роздуми братів наших менших
і не тільки...*

Байки звичні та ліричні

Харків «Майдан» 2016

УДК 82-17
ББК 84(4УКР)
В 64

Редактор
І. С. Понеділок

Художнє оформлення
В. А. Носаня

Малюнок на обкладинці
М. П. Пишного

Возіянов М. К.

Смішний заєць 2: байки / М. К. Возіянов. – 2-ге вид., доповнене та перероблене. – Х.: Майдан, 2016. – 102 с.
ISBN 978-966-372-643-4.

УДК 82-17
ББК 84(4УКР)

ISBN 978-966-372-643-4

© Возіянов М. К., 2016

*Президія ради Національної
Спілки письменників України
затвердила рішення журі про
присудження Літературної премії
Леоніда Глібова 2003 року Миколі
Возіянову (Харків) за книжку
байок «Смішний заєць».
Засновниками престижної
відзнаки є Національна Спілка
письменників України та відомий
письменник Олександр Деко, нині
головний редактор українського
журналу «Соборність», що
виходить у м. Мюнхені (ФРН).*

*Газета «Літературна Україна»
27 березня 2003 року*

СПОВІДЬ БАЙКАРЯ

*Любі мої персонажі,
Брати шановні менші наші,
Хто під конем, хто на коні,
Пробачте грішному мені.
У байці, друзі, в апріорі,
Не обійтись без алегорій.
Я вади тих Вам приписав,
До лав яких належу сам,
Які себе, на жаль, всякчас
Вважають більшими за Вас.*

*У байці Менших покартав,
Щоб сором Більших більшим став,
Аби вони на це зважали
Та більше Менших поважали.
А «Заєць...» – чим смішний?..
(Про це... моя турбота) –
Бо дещо схожий він на Дон Кіхота.*

БДЖОЛА НА НОСІ

З міста дальнього бджола
Прилетіла до села.
Оминула поле, ліс...
Сіла панові на ніс.
Опустилась з неба так,
Як на летовище літак.
Пан скипів:
– Яка зухвалість!
Отаке мені на старість!
Ухопив стару папаху,
Щоб прогнати геть комаху.
– Стій! – Бджола йому. – Дарма!
Я – прокуророва кума!
Пан злякався. Туди-сюди:
– Якщо так... тоді сиди...

КІСТКА В ГОРЛІ

Зупинилась якось Кістка
В горлі Чоловіка.
Той, сердешний, аж посинів –
Плаче, стогне, гика...
– Угамуйся! – радить Кістка. –
Час поміркувати,
Як тепер нам разом жити,
Як співіснувати?!

ХТО ЯК СЕБЕ ПОСТАВИТЬ

Пізня осінь. Дощ та сніг,
Та противна мряка,
У дворі на ланцюгу
Бігає собака...
А у хаті, як в раю:
Тепло, тихо, сухо...
На перині Кіт лежить
І музику слуха...
Вийшов дядько на поріг,
Кинув Псові кістку.
Кіт сметанку спожива,
Облизує миску.
Подививсь на те Бугай,
Мовив: «Що лукавить!..
Все залежить – хто в житті,
Як себе поставить».

В ЗООПАРКУ

Я дивився
В очі хижаків.
Той на мене
Дико поглядав.
Певно, звір,
Відчувши запах крові.
Свіжини
Людської зажадав.
Очі в очі
Втупились відверто,
При спокійнім
Диханні грудей.
Ми чекали
Довго і уперто –
Хто свій погляд
Першим... відведе.
Враз тварина,
З поглядом недобрим,
Подала насмішкуватий глас:
«Будеш ти й тоді...
Таким хоробрим,
Якщо клітка...
Об'єднає нас?...»

ГРАЙЛИВІ КВІТИ

Небесні квіти –
Дзвоники дзвонили,
Маленькі дзвони –
Сині, голубі...
Мою печаль
На мить заговорили,
Свою журу
Залишили в собі.
Грайливі квіти
Бавляться, мов діти.
Звучить мелодія
І чиста, і проста...
... Чи відають,
Що є на цьому світі
І хрест без совісті,
І совість без хреста?

ДОВІРА

Волошки –
В синьому вогні...
Плекають віру
І надію,
Що я їм зла
Не заподію,
І вірять...
Грішному мені.
А кожна квіточка
Сама...
Зове: «Торкнись мене
Рукою!»
Перед довірою
Такою –
Душа
Очищення прийма.

ГРА

Пішак на королівську
Лінію пробився.
З повагою...
На себе подивився:
Його не стримали
Ні два Слони, ні Коні...
Тепер він – Ферзь...
На шаховому троні!

Так... під час гри...
Трапляється okazія така.
А після гри...
На своє місце ставлять Пішака.

ЧУЖИЙ БІЛЬ

У лісі хтось
На поміч Дуба кликав,
А той вдавав,
Що він недочува,
Хоч бачив, як
Здирали з Липи лико,
Коли вона
Жива іще була.
Коли її сердешну
Білували,
Під нею гірко
Плакала трава,
А гіллячко
У розпачі водало...
Чужого болю...
Дуб не відчував.
Не взяв меча,
Не опустив забрало,
А вчора..., кажуть,
Дуба... обідрали.

СМІШНИЙ ЗАЄЦЬ

Секретарка до Бульдога
Нахилилася нараз:
– Там, в приймальні, Заєць слізно
З ранку проситься до Вас...
– З чим прийшов? Ви з'ясували?
Це, пробачте, казна-що!
– Вчора Ви його сварили...
Він питається: «За що?!.»
Це не куций з пістолетом
На козі їздив верхом...
– Так. Я вчора переплутав
Пана Зайця з Ховрахом.
– Ось і я йому детально
Так, як Вам доповіла,
Що, мовляв, це.., вибачайте,
Прикра помилка була.
– Заєць зник?
– Сказав: «Незручно.
Треба дочекатися...
Я піду... Бульдог, тим часом,
Вийде вибачатися...»
– Отаке, смішне Зайчисько! –
Злий Бульдог сміється. –
Якщо так... про мене каже –

Вийти доведеться.
Все міняється у світі.
Всяке може статися.
Хочеш бути демократом –
Треба вибачатися.

РОЗДУМИ ПРО ІСТОРІЮ

Розумний Жук
В Історії копався –
Знайти в ній істину
Наразі сподівався.
Адже колишні всі Жуки
Істрію писали від руки:
Один минуле
Зопалу карток,
Наступний, мов кожуха,
Давність вивертав,
У третього рожевим бачилося
Історичне тло,
В четвертого... геть, взагалі
Нічого не було...

Цікавий Жук
Тепер сидить вороже –
Де ж та Історія,
Яка на себе схожа?..

РОЗДУМИ ТАРГАН

«Зневажує –
Мов кам'яний, мовчи,
Скривавлює лице –
Огуду не речі.
Мершій тікай!
Призупини зловтіху!
Про кривдника не дбай.
Нехай помре... від сміху.
А ось тоді... що ти герой,
Як різаний кричи!» –

Себе збадьорював Тарган
В щілині на печі.

ЖЕРТОВНІ КАМЕНІ

Не стогнуть камені
Від болю,
Коли страждають
На вогні.
Від мук
На жертвенну юдолю
Не ронять
Сльози камяні.

Коли холоне
Лобне ложе –
Нагріті камені
Не мруть,
І випадковим
Перехожим
Тепло ще довго віддають.

РОЗДУМИ СОВИ

Черв'як лежав біля Вужа,
Його з'їдала заздрість, мов іржа.
Черв'як знайшов собі
Маленького сусіда:
Тепер... з'їдає
Заздрість Короїда.

«Кінця й початку
Всесвіту немає
І у великому
Й малому.
Межі наразі
Не буває
І у розумному
Й дурному.
У Заздрості...
Теж міри не бува.» –
Глибокодумно
Мовила Сова.

СКАРГА ЛОПУХА

– Медицина дозволяє,
Доводить наука,
Що Лопух для споживання
Дуже гарна штука.
Готувати з мене можна
Вишукану страву:
Суп, котлети, мармелад
І розчинну каву.
Можна їсти просто так,
Вареним, печеним...
І у нас нема підстав
Не вірити вченим.
Вірять всі і згодні всі.
В долоні лопочуть.
І розхвалюють усі,
А їсти... не хочуть.

РОЗДУМИ КІОНЯ

Питає Вітер у Кіоня:
Кого той в полі доганя,
Чи в даль несе його фортуна,
Щоб скуштував він перші вруна?..
«Не я рішаю на віку, –
Гнідий промовив на скаку. –
Дорогу вершник обирає:
Куди – до пекла, чи до раю.
Та не однаково мені –
Чия нога у стремені,
І не байдуже, далєбі –
Кого... носити на собі...
Хоча й про це... (і мухи знають)
Мене ніколи не питають.

ОРЕЛ НА ПЕНСІЇ

Орел молодий без спочинку
Героеві мук завдавав –
Клював Прометею печінку,
Безжально щоденно клював.

Тепер... він утоми не знає:
В молитвах спокутує гріх...
В перервах... клює, об'їдає
Загальний пенсійний пиріг.

КОЛОДА

Пливе Колода вдаль за Течією...
Упала в річку – стала нічиєю.
Куди прямує сильна Течія –
Туди пливе Колода нічия.
Не думає про те, що може статись,
І не збирається природі опиратись.
Пливе, пливе... у далеч до крайнеба,
Хоч їй туди не хочеться й не треба.

Тепер...у Течії, пробачте, голова болить:
До берега якого... цю Колоду притулить?..

НЕДОДІЛЕНЕ КОХАННЯ

Червоніла Калина
Від улесливих слів.
Біля неї картинно
Красень-Ясен ряснів.
Рум'яніла Калина,
Ясенець лебедів...
І стояла Вербина
По коліна в воді.
Їй би з Кленом кохатись –
Чуже щастя спиня.
Ба, зібралась топитись
Серед білого дня.

ПІД ЗНАКОМ ЛЕВА

Дізнавшись,
Заєць загордився:
Під Знаком Лева
Народився!
Тут, хоч не хоч –
Куди не підеш,
Треба підтримувати
Імідж...
Або... цей Знак
Не відзначати,
Сидіти тихо
І... мовчати...

ГОДИННИК, ЯКИЙ ВИПЕРЕДЖАЄ ЧАС

На п'ять хвилин щодня
Годинник поспішає...
І певен, далєбі,
Що Час випереджає.
Всміхнувсь Годинникар:
«Тут треба щось робити –
Далеко утече,
Якщо не зупинити...»

ЩДЮБНИЙ КОНТРАКТ

З розрахунку,
Не з любові,
Їжак освідчився
Корові.
Опісля ремствував:
«Дружина не така!»
Зате... усмак
Напився молока.

До речі, скажемо –
Їжак
Уклав з Коровою
Контракт,
Що він від бурої
Відстане,
Як та доїтись
Перестане.

ТАК... ТРЕБА...

Стояли соняхи у полі –
Стрункі, високі, сончечолі...
Як горді лицарі мовчали,
Коли їм голови рубали.
Прощались ввічливо «на Ви»
І не тримались голови,
І не зверталися до неба.
Прийшов наказ:
«Терпіть... так треба...»

*

Луна відлунилась в пітьму:
«Так треба»... вибачте, кому?..»

УМІЛЕЦЬ

Диво дивне відбулося
В лігві під горою –
Змайстрував зненацька Вовк
Надсучасну зброю.
З виду геть не показна,
Не смердить, не пахне...
А як кнопочку натиснеш –
На весь Світ бабахне.
І сидить тепер чекає,
Як жук під корою,
Коли пам'ятник поставлять
Йому, як герою.
А громада всього Світу
І собі чекає –
Та коли ж таких умільців
Господь покарає?..

НОСТАЛЬГІЯ

«Він Вовчиком,
Я Зайчиком були, –
Згадав дитинство
Заєць в мемуарах. –
На брудершафт
Молочне щось пили,
В одному ліжку
Дружно спали в парі.
Тепер... я Зайцем,
А він – Вовком став.
Ми розійшлись,
До деякої міри.
Комусь скажу,
Що з Вовком в ліжку спав –
Хоч сядь та й плач...
Ніхто мені не вірить.»

ДУМКИ ПОКАМ'ЯНІЛІ

Холодні камені
Ростуть у сивій млі...
Теплішають та більшають
З роками.
Це душі пращурів,
Настояні віками,
З'являються на Світ
Із-під Землі.
Задумливі,
Як зморшки на чолі,
Покам'янілі мислі
Просто неба.
Колись не сприйняті,
Нагадують про себе,
Мов привиди,
Блукають по Землі...

Думки не сприйняті
Від часу кам'яніють
Й живуть надією –
Колись... їх зрозуміють.

КОМПРОМІС

Кіт Ящірку за хвостика піймав.
Плазун утік. Хвіст... Котику віддав.
Мовляв, хоч їж, а хоч собі дивись...
Якщо агресором у мами народивсь.
У Ящірки, даруйте, філософія проста –
На світі можна жити й без хвоста.
Звичайно, хвіст... знаряддя не пусте...
Та з часом... глядь – новенький відросте.
Як бачимо – трагедії нема.
І хвилюватися не варто нам дарма.
Кіт задоволений – хвостом заволодів.
І рада Ящірка, що Кіт її не з'їв.

Дивуешся, трапляється, до сліз –
Чого буває вартий компроміс.

МУДРИЙ ПАВУК

«Липку зіткати павутину,
Щоб необачний хтось прилип,
Це мудро лиш наполовину.
Вся мудрість в тім, щоб сам не влип.» –

На павутині Жук конав...
Павук – мораль йому читав.

ВИБАЧЕННЯ ЗА ІНТЕЛЕКТ

На базарі гомінкому
Раптом... пані Совість,
Від почутого в юрбі,
Втратила свідомість.
Де й взялося Співчуття –
Серце стало слухать,
Постраждалій на базарі
Щось дало понюхать,
Запитало, як належить:
– Що трапилось з вами?..
Пані блимнула очима
І прийшла до тями.
«Я була наявним свідком
Дивного курйозу:
Перед Дурістю... при людях...
Вибачався Розум
За талант, за інтелект,
Вишукану мовність!..» –

Совість вимовила... й знову...
Втратила свідомість.

МУДРАЦІЯ СОВИ

На діжці з порохом
Грайлива Мавпочка сиділа.
І, граючись з вогнем,
Нестримно гиготіла.
Звірі у розпачі...
Розбіглись хто куди,
Поки ось-ось...
Не трапилось біди.
Замовкнув Соловей,
Зозуля не кувала...
Сова у схованці
Розважно міркувала:
«Бог Прометею...
Дав вогонь, либонь...
Який же дурень
Мавпі... дав вогонь?!.»

РОЗДУМИ КОМАРА

На мурашнику базар!
Кавалери, дами...
Там між друзями Комар
Ділиться думками:
«Кожен має забаганку
Або... своє хобі:
Ловить рибу, грає в шахи,
Скаче на худобі,
Пише вірші, любить торбу
На плечах носити...
А мене... постійно вабить
Когось укусити».

ЧОМУ БУЛЬДОГИ БЕЗХВОСТІ?..

Сірко шмат м'яса та котлету
Упакував в стару газету.
І раптом бачить – іздала
На нього дивиться Теля.
Гукнув тому, спокійно якомога:
– Це сувенір на згадку для Бульдога!
Теля всміхнулося: – Стривай,
Ти там у нього запитай,
Якщо нараз зібрався в гості,
Чому бульдоги... гм... здебільшого безхвості?
– До чого це?
– Тут справа не проста:
Бульдога за хабарництво позбавили хвоста.

ОПОРА

Стареньке колесо
Лелече
В сухого Явора
На плечах.
Лежить, тримаючись
За віти.
На ньому сплять
Лелечі діти.
Опора... Явір їм
Тепер.
Хоча... давно уже
Помер.

IN VINO VERITAS

На садинокім пустирі
Лопата в мотлоху копалась...
Перебуваючи в журі,
Порожній Пляшці сповідалась:
«Межі немає в пізнанні,
У цім ніяк не сумніваюсь.
Отож, до «істини в вині»
Я неодмінно докопаюсь!»

РОЗДУМИ АМЕБИ

Мене не вабить Меч,
Не тішить Булава,
Не піднімає дух
Державна корогва...
Я нескладна,
Як первісток в печері.
Мій Світ простий,
Як у безодню двері,
Де вічний спокій,
Безголоса тиша.
Пишаюсь тим,
Що я най-найпростіша!
Особа звична,
Примітивна,
Неберучка,
Неперспективна.
Життя іде...
І я... за ним іду,
Немов телятко
По льоду.
Куди іду? Не думаю...
Не знаю...
Свобідна від турбот.
Сама себе кохаю.

Мені противні
Справи колективні.

Зі мною згодяться...
Усі... одноклітинні!»

А ВОНО ПРО ТЕ ІЩЕ НЕ ЗНАЄ

Ні кінця, ні краю
Водограю –
Злива з Вітром
Вітряним гуля...
За комірчик
В затишок до гаю
Волоче
Тополя Тополя

А воно про те
Іще не знає,
Тільки-но
Проснулося від сну,
Злива з Вітром
Ген до небокраю
Геть у справжню
Граються війну.

КАМІННЯ, ЯКЕ ТРЕБА ЗБИРАТИ

Дерева гнув
Через коліно,
Ламав буремний
Буревій...
Гілля вертілось,
Наче сіно,
Згорталось вихором
В сувій.

Молилась Богові
Запізно
Вербини зламана
Рука...
Нечиста сила
Грала тризну
На дерев'яних кісточках...

Враз спали сили
Бурелому –
Лихий із тіла
Вийшов дух,
Зродилась тиша
Після грому,

Останній відгомін
Ущух.

Відродить дерево
Коріння
На клич весняної
Сурми.
А ми...
Збираємо каміння,
Яке розкидали
Не ми.

СПАДКОЄМЕЦЬ

– Коли виростеш... ким будеш?
Лев Ведмедика питає.
– Як мій татко – інспектором! –
Той відповідає.
– Станеш правити на службі,
Гроші рахувати?..
– Буду пасіку щодня
Я інспектувати!
– Спадко-є-мець! – хмикнув Лев,
Взяв маля за вуха. –
Мед вживатимеш щодня –
Схопить золотуха!

РОЗДУМИ ГОРИЛИ

«Дарвін твердив, що людина
Від Мавпи походить.
А якщо поміркувати –
Щось не так виходить:
За багато тисяч років
Шимпанзе, Гібони...
Не стають таки людьми,
Попри всі закони.
Зволікають з ділом цим,
Голову морочать.
Вже б сказали, що не можуть...
А може не хочуть?..» –

Про таке сама Горила
Так, між іншим, говорила.

ВИШУКАНА ЛЮБ'ЯЗНІСТЬ

Лісом Вовк та Лис брели
То криво, то прямо.
Враз на їхньому шляху
Трапилася яма.
– Прошу! Йдіть!.. – спинився Лис.
Запідозрив пастку.
– Спершу – Ви! – вклонився Вовк. –
Зробіть мені ласку!
– Щиро вдячний! – каже Лис,
Щоб в довіру втертись. –
Я не смію, шефе мій,
Перед Вами пертись.
Та нізащо! Щоб я здох!
Щоб курей не нюхав!..

Сич... ледь з дерева не впав,
Коли таке... слухав.

ЦАПОВА ПРОБЛЕМА

Забажалося Козі
Розім'яти кості.
Тягне Цапа серед дня
До Коня у гості.
– Не піду! – уперся Цап. –
Облиш теревеньки!
Справа в тім, що поряд з ним
Я здаюсь маленьким.
– Заспокойся, дорогий,
Біда невелика.
Грець із ним, із тим Конем!
Ходім до Індика.
– Не піду! Такий візит,
Мов по пиці салом.
Індик зі мною говорив,
Як з провінціалом.
– Не збагну, – сопе Коза, –
Що тобі й казати.
Йти до Півня я боюсь
І пропонувати.
– А чому це? Говори!
Тут яка причина?!
– Бо ти Півню програєш,
Вибач, як мужчина.

ДОВОДИТЬСЯ ТЕРПІТИ

Бровка Господар
Спересердя псиною назвав.
Промовчав Пес... Бо той його
Щоденно й смачно годував?
Йшов час... Хазяїн став
Ненормативну лексику вживати,
Бровка... собакою...
При людях... взявся називати.
В собі гірку образу
Пес продовжував носити...
А так хотілося Господаря
Бодай за ногу укусити.

Що не кажіть, а правди ніде діти.
Нахабу інколи доводиться терпіти.

ВИПРАВДАННЯ КОМАРА

Каже вчений чоловік,
Фактами доводить:
Помилково, що комар
В кровососах ходить.
Справа в тім, що це вона,
Комарова самка
Із людей кровицю п'є,
Аж губами плямка.
А самець невинну кров
Не питиме й даром!
Він харчується лише
Квітковим нектаром.

Різна в кожній голові
Мозкова начинка.
Тож цікаво, що про це
Дума вчена жінка?..

ДИВНИЙ ПОДАТКІВЕЦЬ

МчитьсЯ Заєць по дорозі
І кричить: «Вай, вай!»
А назустріч Черепаха.
Каже: «Постривай!
Зупинися. Угамуйся...
Мов скажений мчиш.
Що тебе так налякало?
Ти чого кричиш?
– Податківець об'явився.
Будь-куди вповзає...
Люди кажуть: П'яту ногу
Зайцям відрізає.
Всі на обліку у нього
Заячі квартири...»
– Ну, а ти... чого злякався?
У тебе ж – чотири...
– Податківець дуже дивний,
Довго не мудрує:
Він спочатку відрізає,
А потім... рахує.

ОСКАЛ

Жахливий вищир у Оскала –
Ляка дорослих і дітей.
Оскала доля покарала
За неповагу до людей.
Він намагається всміхнутись,
Приємний вигляд зберегти...
Спішать зустрічні відвернутись.
Шепочуть: «Господи, прости!»

Оскал... вже й сам не пам'ятає –
Коли це прізвисько здобув.
І тільки мати споминає:
«Колись... він Усмішкою був...»

НАКАЗ

Як обрали Горобця
Головою гаю,
Він одразу дав наказ:
«Сов зібрати в зграю!
І надалі, безперечно,
Згідно з цим наказом,
Совам гаю відтепер
Всім триматись разом!
В ізольованих дуплинах
Мешкати не гоже.
А що трапиться... тоді,
Хто їм допоможе?..
Сови мудрі – звісно всім.
Правда в тім реальна.
Кожна мудра по собі
Індивідуально.
Але... мисль одинака
Досить примітивна.
Більше зиску принесе
Мудрість колективна».

Відповідному наказу
Сови підкорилися,
А опісля колективно

Богу помолилися:
«Особистостей багато
В світі віртуальностей.
Не дай, Боже, щоб ми стали
Стадом... індивідуальностей!»

РОЗДУМИ ЧЕРВ'ЯКА

Об'їдали Оса й Муха
Яблуко гниленьке.
Пригадали, як в нім поравсь
Черв'як молоденький.
Клопотався біля плоду,
Опікався ним.
Було яблуко червоним
Круглим та міцним.
А звільнивсь, покинув службу –
Все, мов загуло.
Занепало і зів'яло...
Яблуко згнило.
Черв'як слухав і радів
За свою породу.
Із іншого визирав
Рум'яного плоду.
– Головне, – утямив він. –
Пам'ятай пораду:
Треба вчасно перейти
На нову посаду!

ДОГРАВСЯ

«Агов! Пограємо в війну? –
Гукнув Собака Кабану.
Кабан зітхнув: «Та я вже грався.
Без носа, вибачте, zostався.
А ніс був довгий, як дрючок.
Тепер... лишився п'ятачок.»

«Війна, не зайві тут слова,
Без втрат, даруйте, не бува. –
Сова промовила з вербини. –
Набуток: грубі домовини,
Мерці від голоду безликі,
Удови, сироти, каліки...
На жаль, цього не розуміють
Мужі замурзані в крові.
Жити по-іншому не вміють,
Бо мають вавку в голові.»

КАРАСЬ У СМЕТАНІ

– Добрий вечір! – зачепила
Кілька Карася. –
Вас побачила й зомліла.
Затремтіла вся.
Я читала про таких
В якомусь романі...
А це правда, що бувають
Карасі в сметані?
– Так, – насупився Карась.
І почав хреститись...
– Розкажіть і покажіть:
Де з таким зустрійтесь?..
– Десь у когось на столі
У великій хаті.
Але ви, щоб там були
Кількою в томаті.

СТРАШНА ЛЮБОВ

Закохався Вірус Грипу
В Кишкову Інфекцію.
Ладен був перенести
Будь-яку ін'єкцію.
Наковтатися пігулок,
Не боятись жару,
Не вилазити три роки
Із стаціонару.
Тільки б бачити кохану,
Не мати відказу
І кричати, щоб всі чули:
– Я люблю... Заразу!

РОЗДУМИ, ВИБАЧТЕ, ДУРОСТІ

– Не ховаюсь, не таюсь –
Вся перед очима.
Де з’являюсь, всі чомусь
Смикають плечима?
Некультурне щось утнеш –
Кожен в очі штрика.
Забувають, що я теж...
Буваю ВЕЛИКА!

БРАТИ НАШІ МЕНШІ

Гримав Лис на лисенят:
– Не гасайте скоком!
Наступите на комаху
Якусь ненароком.
Обережно, пустуни!
Не плигайте в воду!
Можна так перетовкти
Всю живу природу.
В ній жучків та павучків,
Як дірок у верші!
Пам'ятайте: всі вони
Брати наші менші.
Вовк не втерпів, запитав
У Лиса рудого: –
А курчата, вибачай,
Із тіста якого?
Лис на те: «Залиш собі
Закиди противні!
І курчата... теж брати.
Та, на жаль, їстівні...»

ОХОРОНЕЦЬ

Їжачок спитав у Зайця:

– Так це чи не так?

Ти поклав сьогодні Вовку

На лапу п'ятак?

– Так, поклав.

Він справу робить:

Боронить від зла,

Рекетирів відганяє

Від мого кубла.

– Рекетирів?.. Хто їх бачив? –

Пирснув Їжачок, –

Певен я – тебе спіймали

На пустий гачок.

Заець вкотре підтягає

Черевце своє:

– Рекетирів, мо й немає,

А Вовчисько... є!..

КОМАХА У ВУСІ

Якось Дядькові Комаха
Потрапила в вухо.
І мерщій дзижчать новини –
Тільки б Дядько слухав:
«Там Гусениця сказалась,
Тут Черв'як напився,
Із Зайчихою на тижні
Заець розлучився...»
Власник вуха заволав,
Головою сіпав,
Плигав так, що із штанів
Ледь було не випав.
Врятував страждальця палець –
Напав на Комаху,
Зупинив геть на півслові,
Прогнав горопаху.
Обурилась Комашина:
– Дика нетактовність!
Мужику... не до вподоби
Моя красномовність.
Звик у носі колупатись,
Потилицю чухати...
Співрозмовницю не здатен
До кінця дослухати!

СУМДІННИЙ БАРБОС

Іде дорогою Барбос
Десь після вечері
І на спині, аж упрів,
Тягне вхідні двері.
– Гей, друже, схаменись! –
Кіт кричить з паркана.
Таке робиться хіба
Зопалу чи сп'яну!
– Мій господар, – крекче пес, –
Як до куми мчався,
Наказав, щоб від дверей
Я не відлучався.
– І куди тебе несе
Бісова личина?
– Попередити його,
Що прийшла дружина.

ГРУШІ НА ВЕРБІ

Ворона довго, далєбі,
Шукала груші на вербі.
У поті, вибачте, чола
Постійно в пошуках була,
Добра загального заради,
Шукала груші для громади.
Так... для спільноти... не собі
Шукала груші на вербі.
Ну-у, не знайшла... Таке буває.
Тепер... вчорашній день шукає...
Знов... для загального добра.

Щоб їй ні пуху ні пера!

КІТ, ДО ЯКОМУ МИШІ БІГАЛИ

На дорозі Кіт лежить
На правому боці.
А по ньому миші скачуть,
Як діти по коці.
Мишенятко біля Миші –
Вище себе плигає:
«Мамо! Мамо, можна й я
По Коту побігаю?!»
«Бігай, синку, Кіт не з'їсть.
Він хоч і поганець,
Перед виборами... щирий
Вегетаріанець!..»

НАУКА

Сидить Ведмідь з Ведмедиком
На березі річки,
Умовляє ледь торкнутись
Лапками водички.
Опирається мале,
Тремтить з переляку...
Аж тут, раптом, звідкілясь
Принесло Собаку.
– Годі, Псе, – гукнув Ведмідь, –
Без діла тинятись.
Навчи моє Ведмежа
На воді триматись.
– Я не вмю, – мнеться Пес, –
Не купався зроду!
Бурий взяв Рябка за хвіст
І жбурнув у воду.
Довго борсався Рярко...
Потім, як химера,
Ледве з горем пополам,
Видряпавсь на берег.
Підійшов до гурту Лис.
А Ведмідь до нього:
– Навчи плавати Мишка,
Щоб знав, що до чого.

– Я води, – задкує Лис, –
Як вогню боюся.
Пропливу метрів зо два –
Одразу втоплюся.
Розгнівивсь, сопе Ведмідь,
Наче дме на свічку,
Схопив неука за хвіст
І кинув у річку.
Бульк! Рудий пішов на дно.
Десь через хвилину.
Виліз. Труситься. В траву
Ліг сушити спину.
– Ти все бачив? – запитав
Батько у Михася. –
Коли так, кому із двох
Наука вдалася?
– Та однаково, мабуть...
З води випливали.
Пес Рябко та Лис Рудий
Водою плювали.
– Е, ні, синку, подивись
Справу на звороті:
Рябко вплив просто так,
Лис – з рибою в роті!

РОЗДУМИ ТРУТНЯ

Гряде зима. Сльозить калина.
Йде дощ холодний та рясний.
Сім'я турбується бджолина –
Чи стане меду до весни?..
«Зима зібралась довго бути,
Отож, запізниться весна.
Природу можна обманути,
Поки вона про це не зна. –
Громаді Трутень став казати. –
Насамперед, передусім,
Якщо той мед крізь скло лизати –
До літа вистачить усім.»

Кіно нам вчора показали,
Як бджоли мед крізь скло лизали,
А радник, з пузом наперед,
Ложками... їв загальний мед.

РОЗДУМИ ЧОБІТ

Говорили. Міркували
Чоботи на лаві:
Шкодували, що вони –
Той Лівий, той – Правий.
Ті ж халяви, розмір той,
Підбори належні...
А носи чомусь стирчать
В боки протилежні?!.
Думу думали, зітхали
Хромові на лаві.
Жалкували, що вони –
Той Лівий, той – Правий.
Зголосилися усе
Рішить одним махом!
Відтепер ідуть в життя
Кожен своїм шляхом!
Й подалися... хто куди
По ранкових росах...
А господар відтоді –
Залишився босим.

У КОТА СВОЇ ЗАКОНИ

Біжать дві миші до Кота
Ні сіло, ні впало.
Виявляється, вони
З'їли його сало.
– То чого ж ви спішите? –
Горобець регоче. –
Певно, знаєте, що Кіт
Вранці їсти хоче?
– У Мурка, – пищать, – закон,
Його треба знати:
Той, хто першим пожалівся,
Вже не винуватий.

ОДНОКЛІТИННИЙ ОРГАНІЗМ

У невидимому світі
Організмів тьма.
Співіснують тишком-нишком
Наче їх нема.
Та трапляються між ними
Пройди хоч куди!
В рот такому організму
Пальця не клади.
Є у нього свій живіт,
Голова і спина.
Утворила все оце
Лиш одна клітина.
Отаке у мікроскоп
Не завжди побачиш.
А як їсти розпочне –
Харчів не настанеш.
В шкоду стриба повсякчас.
Ладен все ужити.
Чужим коштом благоволить
На світі прожити.
Керувати... аби ким
Змалку приловчилось.
А у кого, не збагну,
Такому навчилось?!.

КРАПЛЯ В МОРІ

Як упала Крапля в Море –
Одразу знітилась,
Розгубилася – неначе
У дурні пошилась.
Заволала: – В мене імідж!
В мені... віртуальність!
Відчуваю, що втрачаю
Індивідуальність!
Моя слава, успіх мій
Ось уже на часі!..
Не бажаю... розчинятись
У загальній масі!

Отака, даруйте, Крапля –
Ні дати, ні взяти.
Про таку і байкареві
Важко щось сказати.

ПЛЯМА НА БІДОМУ

На світлий одяг
Нареченої,
На біле плаття –
Диво з див,
Хай випадково,
Необачно...
Хтось жирну пляму
Посадив.
Від щастя Пляма
Засвітилася:
«Я Перша Леді!
Паж мій де?!.
Тепер від мене...
На весіллі
Ніхто...
Очей не відведе!»

ВЧИМОСЯ КРИВЛЯТИСЯ

Перед дзеркалом на дубі
У неділю рано
Повсідалися звірята,
Мов перед екраном.
Жваво мордочками крутять,
Вправно гримасують,
Виробляють смішні міни,
Гучно галасують.
Біжить Білка. Зупинилась.
Почала питатись:
– Що ви робите спросоння?!
– Вчимося кривлятись.
З понеділка нашу долю
Інші визначають.
Керівницею над нами
Мавпу призначають...

ВОРОЖКА

До Зозулі Горобець
Трапивсь ворожити:
– Накуй мені, Зозуленько,
Скільки маю жити?
Щоб не вмер я передчасно
У ці дні хороші.
– Накую! – каже ворожка, –
Якщо маєш гроші.
– Скільки?.. – мнеться Горобець.
Хоче здешевити.
– Скільки, голубе, даси,
Стільки й будеш жити.

ДОРОГОВКАЗ

Кіт, тримаючись за зуба,
По дорозі брів.
Глип! Показчик на стовпі
З написом уздрів.
Щоб розгледіти, що пишуть,
Став на задні ноги,
Прочитав (аж легше стало) –
«Аптека за рогом!»
Уточнив:
– Аптека там...
Куди показали?
А Показчик:
– Певно, там...
Якщо написали.
Я за рогом не бував,
Вибачайте, зроду.
...Хоч служу дороговказом
Нашому народу!

ТАКА РОБОТА

Тричі Півень кукурікнув –
На дворі світає:
– А ти чого не гавкаєш? –
У Сірка питає.
Пес аж гикнув – не чекав
Питання такого:
– Я б і гавкав, і гарчав –
Немає на кого.
– Причепися до стовпа.
Сірко здивувався:
– Люди скажуть, що здурів,
З ланцюга зірвався...
Півень смачно позіхнув,
Перехрестив рота.
– Треба гавкати, друже,
Така в нас робота.

ПРО ІНДИКА, ЯКИЙ НАВЧИВСЯ ГАВКАТИ

Навчив якось Пес Гавко
Гавкати Індика.
Так – ледь-ледь... А все ж була
Схожість невелика.
Шум зчинився у дворі.
Про це тільки й мова.
– А ви чули новину?! –
Ревіла Корова.
– Винятково! Новий стиль!
Як оригінально! –
Застрибало Козеня,
Замекало схвально.
– Надсучасно! Шик! Модерн!
Море куражу! –
Кувікало Порося. –
Усім розкажу!
Відтепер Індик за «гав»
Мав багато зиску:
Там, де ордени дають,
Він перший у списку.
А Гавко? Гавкові – зась,
Годі й сподіватись.
Щоби вигавкати медаль –
Треба постаратись...

Фу!

Йшла дорогою гарненька
Кізка молода...
З підворіття злий Собака
Вискочив. Біда!
Загарчав, вискалив зуби...
Мов у вовка злість.
Ой, рятуйте, добрі люди!
Бідолашну з'їсть.
– Фу! Фу! Фу! – grimнув господар.
Пес сповільнив біг.
Підійшов, Козу обнюхав,
До воріт побіг.
У Кізоньки очі мокрі,
Труситься губа:
«Не сподобалась, виходить,
Погана хіба?..
В мене очі мигдалеві,
Шуба на пуху,
Хвіст маленький, стрункі ніжки...
Чого це я «Фу»?!

КАРТОПЛЯ В ЛУШПИНІ

Між собою гурт дівчаток
Стали говорити.
Хвалилися – хто що вдома
Уміє варити.
– Я – яєчко! – перша каже.
Друга – «Чорну каву!»
Третя – «Суп». Четверта – «Всяку
Із картоплі страву!»
– Поділися! – інші просять, –
Знати ми повинні.
Розкажи, як ти готуєш
Картоплю в лушпинні.
Посміхнулася четверта:
– Простісінька справа!
Так робіть, як я пораджу –
Смачна буде страва.
Киньте в воду картоплину,
Щоб вона втопилася.
І чекайте... поки скаже:
«Я уже зварилась!»

РОЗДУМИ РЕМЕНЯ

Висів Ремінь на гвіздку
(Всім потрібна штука),
Слухав – баба у кутку
Лаяла онука.
А пустун не угава,
Шкодить без упину.
Йому бабині слова,
Як горох об стіну.
Бере бабця ремінець,
Вже терпець урвався.
З переляку пустунець
Вмить угамувався.
– О! Подіяло! – відзначив
Ремінь на гвіздку. –
Скільки неслухів я бачив
На своїм віку!..
Ремінь завжди йшов стіною
На брехню та лінь.
Скільки виховано мною
Славних поколінь?!.
Все, що я зробив комусь,
На жаль, забувають.
З Днем учителя чомусь
Мене не вітають...

УДАВОВІ ОБІЙМИ

Хвалився Кабанчик ген за ставом
Своєю дружбою з Удавом.
Розповідав рябій Корові:
– Ми здавна... друзі гонорові!
Удав до мене серце має,
Занадто щиро обіймає...
Відповіла йому Корова
На ті слова сентиментальні:
– Після удавових обіймів
Бувають наслідки фатальні.

ТРАДИЦІЯ (за Езопом)

Згубну помилку, буває,
Маємо за звичку.
Двоє цапів по колоді
Переходять річку.
Посередині зустрілись,
Буцнулися лобами.
Устромили очі в очі,
Плямкають губами.
Обійти... впадеш у воду,
Жаби будуть раді.
Задкувати... бачте, гордість
Стала на заваді.
– Певно, битися не будем?
Боже, борони!
Згодом Цап один промовив, –
Ми – не барани.
Окрім того, всім відомо,
Тим, хто в школі вчився,
Чим подібний інцидент
Потім закінчився.
– Але, щоб там не було, –
Другий став казати, –
Традицію наших предків
Треба поважати.

НЕ НАПИСАНО

Крізь віконце до комори
Кіт, мов злодій, ліз.
Пес Бровко Кота рудого
Ухопив за хвіст.
– Відчепись! – Мурко волає, –
Тварина безбожна!
Де написано – «В вікно
Лазити не можна?!»
– На хвості, – сміється Пес, –
Теж треба писати:
«Обережно! За оце –
Прошу не кусати!»

ВАМ БУДЕ ПРИЄМНО

Зайшов Півень до приймальні
Старшого Індика.
Місця собі не знаходить,
Бо черга велика.
– А у Вас яке питання? –
Запитала Качка. –
Ви на себе вже не схожі.
Бере нетерплячка?
Хочу шефа попросити,
Вибачте, нараз,
Щоб курей не переводив
На «зимовий час».
На таке і не надійтесь! –
Півню Качка каже. –
Індик слухати не буде.
На двері покаже.
Зайдіть краще до Індички
(Шепоче таємно),
Ця так лагідно відмовить –
Вам... буде приємно.

У ЛЕВІВ ДРУЗІВ НЕ БУВАЄ

Коло Лева, мов скажене,
Стрибає Теля.
Хвалить грізного владику,
Хвостиком метля.
Лев Теля уважно слуха,
Туркотить, як кіт:
«Ні, не гріх хвалу послухать
І на схилі літ».
До Левиці Левенятко
Голос подає:
– Як чудово, що у татка
Друг хороший є!
– Йо-й, – левиця відгукнулась
На гучні слова. –
Знай, синочку, що у левів
Друзів не бува.
– То чого ж тоді ще й досі
Лев Теля не з'їв?..
– Просто цей йому хвалитель
Ще не надоїв.

ПРИСТОЙНІ МАНЕРИ

Ніс шморгнув до Голови:
– Маю Вас спитатися:
У поряднім товаристві,
Як треба триматися?..
Голова не заходилась
Снувати химери,
Підказала: « Прояви
Пристойні манери,
Віддай всім належну шану
Присутнім носам...
Як з'ясуєш, хто чим диха –
Потім... дихай сам.

ТОМУ, ХТО СТУКАЄ...

Дятел всохлу деревину
Цілий день довбає,
Аж луна одноголоса
Йде зеленим гаєм.
Запитав його горобчик:
– Дядьку, що ти робиш?!.
Доведеш до струсу мозок –
Здоров'я угробиш...
Дятел з посмішкою каже:
– Добрі люди бають,
Що тому, хто довго стука –
Двері відчиняють.

КАМІНЬ СПОТИКАННЯ

– Я не ходив за сині гори,
Зірок на небі не хапав,
Коли, уже й не пригадаю,
Комусь на голову упав.
Зі мною славні мудреці
Десь на дорозі не стикались...
Зате... гай-гай, які мужі...
Об мене часом спотикались!...

*

Такі ось висловив зізнання
На людях камінь спотикання.

НЕ ОМИНАЙМО

Стара Вербичка
Зрубана лежала.
Вона комусь,
Напевно, заважала...
А з-під вербиці
Пагони-стеблини
Тягнулися,
Мов рученьки дитини.
Малесенькі
Вербичені онуки
Просилися
До Явора на руки.

*

Не оминаймо
Долі немовляти,
Коли його...
Кудись... поділась мати.

ВИЇДЕНЕ ЯЙЦЕ

Дірку Дід пробив в Яйці,
Вставив соломину.
Хутко висмоктав нутро,
Як вилив за спину.
– Обібрали! Караул! –
Лементує Курка. –
Все забрали із Яйця
Лишилась тужурка.
– Це не горе, що Яйце
Зосталось без корма.
Головне, – мудрує Дід, –
Зберіглася форма!

ФІГОВИЙ ЛИСТОК

До художнього музею
Вскочила Коза.
Зав. музеєм була проти,
Худобина – за!
Подивилась на Геракла,
Мекнула: «В натурі!..»
Перевагу віддала
Без штанів фігурі.
І не повністю фігурі,
Одному об'єкту,
Який скульптор вирізьбив
Згідно інтелекту.
Нижче пупа приліпив
Фіговий Листок...
Де у кожного мужчини...
Схоже на свисток.
Коза бекнула Листкові:
– Ну, ти вкрай дійшов!
Місця кращого на тілі
Собі не знайшов?
– Я – партійний! – Каже Лист. –
Підкоряюсь правилу:
Працювати там...
Куди...
Партія направила!

РОЗДУМИ ЛЕВА

– Що, ми гірші за людей? –
Звірив Лев питає. –
У них пам'ятники є,
А у нас немає.
Можливо ликом не вдались,
Можливо крайня хата?..
Неповага чом така
До нашого брата?..
– Ваша правда, Ваша честь! –
– Лис своє мудрує. –
Треба пам'ятник тому,
Хто нами керує.
Щось такого я не чув, –
Встряв Кабан потому. –
Щоби пам'ятники десь
Ставили живому?!
– Коли так, – гарикнув Лев, –
У світі ведеться,
Одного когось із нас
З'їсти доведеться.

СКРИПКА В ФУТЛЯРІ

Покоїлася Скрипка
Кілька літ
В футлярі, що так
Сходився з труною.
Господар,
Необачний неопіт,
Купив її
За слушною ціною.
А музика...
Звучала, як у сні –
Хтось воскрешав
Романси на гітарі...
Смичок в судомі
Бився на струні
На Скрипці,
Що покоїлась в футлярі.

ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ

Мо-ре-е. Понад бережком
Лежаки, палатки...
Стоїть Півень під грибком
Продає краватки.

Покупці на той товар
Збіглись і злетілись.
Влаштували «шоп-базар»,
Всі пересварились.

– Почманіли?!, – Кіт нявчить. –
Дурман скуштували?!
Тут, на пляжі... І за чим?!
Давку влаштували.

– Відчепись! – пищать зайці. –
Голову морочиш?
Ставай в чергу. Там, в кінці,
Якщо пити хочеш.

Не надійся, не наллють.
Зранку сухо в крані.
Питну воду продають
Тільки в ресторані.

Ресторан – це не барліг.
Про те... усі знають.
Без краватки на поріг
Туди не пускають.

ДОБРИЙ СЛОН

Жив у лісі добрий Слон,
Сильний та завзятий...
Звірам послуги робив,
Догоджав звірятам.
Всі вклонялися Слону,
Як посланцю неба...
Потім звикли. Годить?.. Хай!
Може, так і треба?..
Часом лаяли Слона
Гласно і не гласно,
Коли послуги комусь
Той робив невчасно.
Капризулі Павучку
Захотілось пити.
Слон в той час тягав дрова.
Не встиг догодити.
Збунтувавсь отець Павук
За свою дитину.
Скочив з дерева ураз
Слонові на спину.
Швидко бігав, щось шукав,
Нікого не слухав...
– Ох, і врізав би! – кричав. –
Якби знайшов вухо.

Слава Богу, Слон не чув
Такої зневаги.
Він зайчатам лаштував
Веселі розваги.
Повсякчас творив добро
(Й незрячий те бачив),
Та не думав, щоб за це...
Хтось йому віддячив.

ЗМІСТ

<i>Сповідь байкаря</i>	5
Бджола на носі	6
Кістка в горлі	7
Хто як себе поставить	8
В зоопарку	9
Грайливі квіти	10
Довіра	11
Гра	12
Чужий біль	13
Смішний Заєць	14
Роздуми про Історію	16
Роздуми Таргана	17
Жертовні камені	18
Роздуми Сови	19
Скарга Лопуха	20
Роздуми Коня	21
Орел на пенсії	22
Колода	23
Неподілене кохання	24
Під Знаком Лева	25
Годинник, який випереджає Час	26
Шлюбний контракт	27
Так... треба...	28
Умілець	29

Ностальгія	30
Думки покам'янілі	31
Компроміс	32
Мудрий Павук	33
Вибачення за інтелект	34
Мудрація Сови	35
Роздуми Комара	36
Чому бульдоги безхвості?..	37
Опора	38
In vino veritas	39
Роздуми Амеби.	40
А воно про те іще не знає	42
Каміння, яке треба збирати	43
Спадкоємець	45
Роздуми Горили	46
Вишукана люб'язність	47
Цапова проблема	48
Доводиться терпіти	49
Виправдання Комара	50
Дивний податківець	51
Оскал	52
Наказ	53
Роздуми Черв'яка	55
Догрався	56
Карась у сметані	57
Страшна любов	58
Роздуми, вибачте, Дурості	59
Брати наші менші	60
Охоронець	61
Комаха у вусі	62
Сумлінний Барбос	63
Груші на вербі	64
Кіт, по якому миші бігали.	65
Наука	66

Роздуми Трутня	68
Роздуми Чобіт	69
У Кота свої закони	70
Одноклітинний організм	71
Крапля в Морі	72
Пляма на білому	73
Вчимося кривлятися	74
Ворожка	75
Дороговказ	76
Така робота	77
Про Індіка, який навчився гавкати	78
Фу!	79
Картопля в лушпинні	80
Роздуми Ременя	81
Удавові обійми	82
Традиція (за Езопом)	83
Не написано	84
Вам буде приємно	85
У левів друзів не буває	86
Пристойні манери	87
Тому, хто стукає...	88
Камінь спотикання	89
Не оминаймо	90
Виїдене Яйце	91
Фіговий Листок	92
Роздуми Лева	93
Скрипка в футлярі	94
Підприємливість	95
Добрий Слон	97

Літературно-художнє видання

ВОЗІЯНОВ
Микола Кирилович

СМІШНИЙ ЗАЄЦЬ 2

Байки

*Видання друге,
доповнене та перероблене*

Технічний редактор
Є. В. Онишко

Підписано до друку 01.04.16. Формат 84x108/32.
Папір офсетний. Гарнітура SchoolBookC. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 6,38. Зам. № 16-30.

Видання і друк ТОВ «Майдан»
61002, Харків, вул. Чернишевська, 59.
Тел.: (057) 700-37-30
E-mail: maydan.stozhuk@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 1002 від 31.07.2002 р.